

26. FEBRUAR 1701

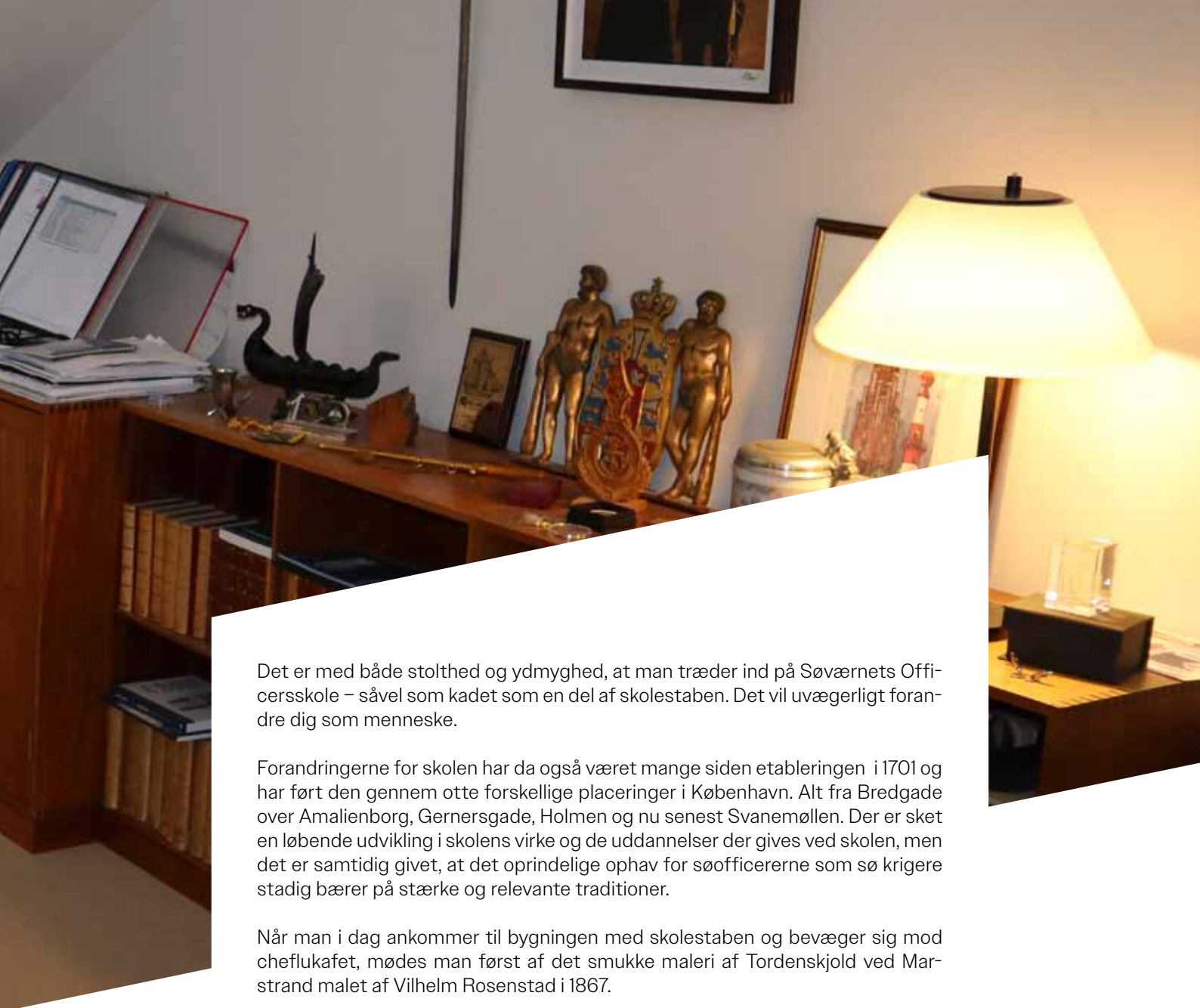
325
ÅR

SØVNETS OFFICERSKOLE/SØECADETCOMPAGIET

Statsdannelsen Danmark har siden den i starten af 700tallet med kong Angartyr (Agandeo) som mulig regent over det kommende kongerige primært brugt de omkringliggende vandarealer til at transportere krigere og forplejninger rundt for at vinde nye områder. Dermed har regenterne haft brug for, at en eller flere af besætningerne kunne agere som havkyndige kendtmænd. 10. august 1510 fik Kong Hans den gode taktisk idé at lade flåden optræde som en centraliseret kommando for landets sø herredømme. Men vi skal helt frem til februar måned 1701 inden Kong Frederik 4, efter anbefaling af Ulrik Christian Gyldenløve, der måneden før var blevet chef for den dansk-norske flåde, fik indført en professionel søofficersuddannelse i dobbelt monarkiet. I dette jubilæumstillæg har vi fået Søren Nørby, Ph.d. i Historie og lektor ved Institut for Strategi og Krigsstudier til at give en hånd med i markering af Søværnets Officersskoles 325 år jubilæet.

Det er med både stolthed og ydmyghed, at man træder ind på Søværnets Officersskole – såvel som kadet som en del af skolestaben. Det vil uvægerligt forandre dig som menneske.

Forandringerne for skolen har da også været mange siden etableringen i 1701 og har ført den gennem otte forskellige placeringer i København. Alt fra Bredgade over Amalienborg, Gernersgade, Holmen og nu senest Svanemøllen. Der er sket en løbende udvikling i skolens virke og de uddannelser der gives ved skolen, men det er samtidig givet, at det oprindelige ophav for søofficererne som sø krigere stadig bærer på stærke og relevante traditioner.

Når man i dag ankommer til bygningen med skolestaben og bevæger sig mod cheflukafet, mødes man først af det smukke maleri af Tordenskjold ved Marstrand malet af Vilhelm Rosenstad i 1867.

Det er vanskeligt ikke at beundre denne stolte søofficers gerninger igennem sit korte liv, der endte i en umiddelbart ligegyldig fægteduel langt fra de maritime gerninger i Tyskland i 1720.

Netop Tordenskjold har da også lagt navn til den ubrudte rækkefølge, alle linjeofficerer udnævnes efter på Søofficersskolen.

Videre passerer man kopier af våbenskjold fra Søværnets mange skibe gennem årene, inden man møder billederne af de 49 chefer, der har været beæret med tjenesten før mig. Øverst oppe ses billedet af Christen T. Sehested der var skolens først chef i perioden 1701 til 1715.

Vigtigst af alt er dog indgangen til hovedbygningen på skolen, hvor admiral Niels Juels ordsprog, der tillige er skolens ordsprog, NEC TEMERE NEC TIMIDE står skrevet.

Netop dette ordsprog fortæller, hvad der forventes af en søofficer både dengang og i dag; HVERKEN UBESINDIG ELLER FRYGTSOM!

God fornøjelse med at læse mere om Søværnets Officersskole.

René Fuglsig

Kommandør

Chef for Søværnets Officersskole

SØVÆRNETS OFFICERSSKOLE GENNEM 325 ÅR

Søren Nørby, lektor, Ph.d., Søværnets Historiske Konsulent.

At fare sikkert til søs har altid krævet kendskab til naturens kræfter og til teknologiens muligheder og begrænsninger. Frem til det 20. århundrede var Flåden den mest teknologitunge gren af det danske forsvar, hvorfor det krævede et for tiden højt uddannelsesniveau at bygge, vedligeholde og navigere Flådens skibe. At sikre den bedst mulige uddannelse af Flådens officerer og mandskab har derfor altid været et vigtigt område for den danske flåde - i krig og fred.

Værdien af veluddannede og velmotiverede folk på alle niveauer ses mange steder i krigshistorien, hvor officerer og orlogsgaster har været i stand til at besejre en fjende, der på papiret rådede over flere eller bedre skibe eller udstyr. Dette udtrykkes bedst af militærteoretikeren Alfred T. Mahan i hans centrale værk "The Influence of Sea Power Upon the French Revolution and Empire, 1793-1812": "Historically, good men with poor ships are better than poor men with good ships."

Som søfartsnation har Danmark altid haft et godt udvalg af søvante folk, hvorfra man kunne rekruttere Flådens mandskab og officerer. Ikke mindst Norge leverede frem til 1814 en stor del af Flådens mandskab.

Det danske søværn har derfor en lang tradition for at opretholde en høj uddannelsesmæssig standard for både officerer og mandskab.

FORTID

Den 26. februar 1701 bifaldt den danske kong Frederik 4. en indstilling fra Flådens øverstkommanderende generaladmiral-løjtnant Ulrich Christian Gyldenløve om oprettelsen af Søe-Cadet-Compagniet, der fremover skulle uddanne Flådens officerer.

Etableringen af skolen var en lære fra Danmarks korte krig mod Sverige i sommeren 1700. Krigen var endt med et dansk nederlag og Gyldenløve mente, at en af årsagerne var, at Flåden mangler kvalificerede officerer.

Gyldenløve ville derfor systematisere og forbedre officerernes uddannelse. Det skulle ske ved at oprette en officersskole efter fransk forbillede, idet Gyldenløve under en dannelsesrejse rundt i Europa var blevet meget imponeret af de franske akademier.

Gyldenløves franske forbilleder blev senere nedlagt, hvilket gør Søværnets Officersskole til den ældste kontinuerligt fungeren-

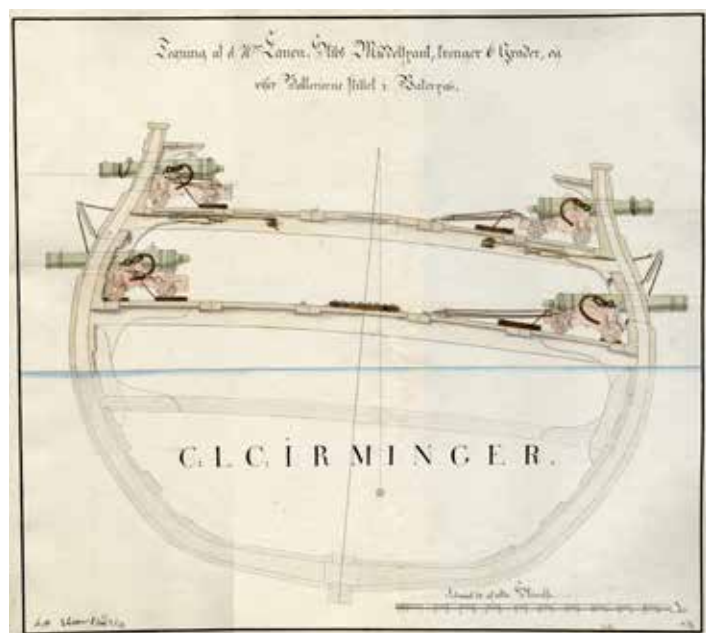
de søofficersskole i verden. I Storbritannien opretter man først et tilsvarende akademi i 1733, i Sverige i 1754 og i Rusland i 1827.

At gøre søfolk til søkrigere kræver dog uddannelse, og det danske søværn har derfor en lang tradition for at opretholde en høj uddannelsesmæssig standard for både officerer og mandskab. Siden grundlæggelsen har uddannelsen på Søværnets Officersskole været en af de bedste i landet. Oprettelsen af officersskolen betød også, at antallet af udenlandske officerer i flåden faldt drastisk. Det betød, at Flåden blev den mest danske statsinstitution sammenlignet med Hæren og centraladministrationen, der var domineret af især tyske officerer og embedsmænd.

Søværnets Officersskole var fra begyndelsen en skole, hvor alle undersætter i den danske konges rige, som besad de nødvendige færdigheder, kunne blive optaget.

Samtidig var det ikke kun skolens mål at gøre unge mænd til gode sø krigere. Målet var at gøre dem til gode borgere i Danmark, men samtidig også i stand til at begå sig på de bonede gulve overalt i verden. Kadetterne blev undervist både i frem-

Før opfindelsen af kameraet var det af stor vigtighed at søofficererne kunne tegne. De skulle både kunne gengive fremmede skibe og fæstninger, som de mødte på deres vej og på skolen, skulle de selv fremstille deres undervisningsbøger. Det gav ofte meget smukke resultater, som det ses her med en tegning af den 19-årige kadet Carl Ludvig Christian Irminger (1802-1888).

medsprog som engelsk og fransk, og skulle også kunne danse en hæderlig vals, så de ikke faldt igennem, hvis de under et havnebesøg i udlandet skulle blive inviteret til bal hos for eksempel den lokale kommandant.

Vigtigst af alt var dog at lære kadetterne at tage ansvar, så de en dag kunne blive en god chef for et af flådens skibe.

I det 19. århundrede betød en række teknologiske fremskridt at søofficerernes uddannelse blev ændret. Især indførelsen af dampmaskiner medførte et behov for en ny slags officerer af teknisk linje, der skulle kunne noget helt andet end de hidtidige officerer, der fra skibets bro skulle lede kampen mod fjenden.

Den nye teknologi og et samtidig øget behov for administration gav plads til nye typer søofficerer. I begyndelsen af 1970'erne blev de disse linjer samlet under betegnelsen officerer af B-linjen, som netop skulle sikre høj specialistviden om våben, motorer, el og intendantur. B-officererne havde til at begynde med ikke samme status som officerer af A-linjen - de klassiske søofficerer, som havde en længere og mere teoretisk baseret uddannelse.

De samfundsmæssige ændringer påvirkede også Søværnets Officersskole. Eksempelvis var skolen frem til 1964 en kostskole, hvor de fleste af kadetterne boede, mens de fik deres uddannelse. Det gav et unikt sammenhold i det relativt lille danske søofficerskorps.

Samfundsudviklingen betød også, at kvinder i 1970'erne fik ret til at blive optaget på Søværnets Officersskole. Søværnet fik således sin første kvindelige søofficer i 1978 og i 2025 var otte en halv procent af de ansatte i Søværnet kvinder.

Kadetterne ved Søværnets Officersskole mønstres hver morgen foran skolen.

NUTID

Da Søværnet i 1993 rømmede Holmen og flyttede Flåden til Korsør og Frederikshavn var Søværnets Officersskole en af de få af Søværnets institutioner, som blev tilbage på Holmen.

I december 2017 besluttede Forsvarsakademiets ledelse, at skolen skulle flytte til sit nuværende domicil på Svanemøllens Kaserne på Østerbro.

Her har Søværnets Officersskole fået hjemme i to nyistandsatte bygninger med moderne undervisningslokaler.

Sideløbende med flytningen til Svanemøllens Kaserne blev selve uddannelsen til søofficer ændret. Den førnævnte opdeling af officerer i en A- og B-linje er i dag blevet erstattet af tre linjer: en taktisk, en våben-elektronisk og en teknisk linje, hvilket afspejler de tre hovedinddelinger på Søværnets store kampenheder.

Den taktiske linje uddanner militære vagtchefer, der har til opgave at planlægge og udføre skibets sikre sejlads i et taktisk miljø og lede broorganisationen.

På den maskintekniske linje uddannes kadetter med en civil maskinmesterbaggrund til at planlægge og lede det daglige arbejde inden for skibenes maskintekniske område, hvilket vil sige den daglige drift og vedligeholdelse af skibets maskineri og drift.

Slutteligt uddannes våben- og elektronikofficeren til at varetage den daglige drift og vedligeholdelse af skibets våben og sensorsystemer.

For alle officerer gælder, at de i deres daglige virke fremstår som rollemodeller for alle i besætningen.

Siden 1720 har alle danske søofficerer af den taktiske linje, og fra 1983 alle fagretninger, fået tildelt et anciennitetsnummer, populært kaldet Tordenskjold-nummer. Dette system opretholdes fortsat for alle, der udnævnes fra Søværnets Officersskole. I 2025 blev søofficer nummer 3385 udnævnt.

Ud over den boglige undervisning giver Søværnet også sine ansatte en praktisk undervisning i f.eks. havaribekæmpelse til søs. Det foregår i dag ved Søværnets Center for Skibssikkerhed i Hvims nord for Frederikshavn.

Kronprins Frederik - senere Kong Frederik 9 - i forreste række under gymnastikundervisning.

Næstkommanderende Søværnets Officersskole orlogskaptajn
Peter Korfits Frank.

Studieleder Søværnets Officersskole orlogskaptajn
Peter Holgersen.

FREMTID

Danmarks nuværende sikkerhedspolitiske situation betyder, at Søværnet i den nærmeste fremtid vil vokse. Nye skibe og våbensystemer kommer til, og de skal bemannes med veluddannede og velmotiverede mænd og kvinder. De kommende år bliver derfor travle for Søværnets uddannelsessystem.

Hvad det kommer til at betyde for skolens uddannelse og fysiske placering må fremtiden vise. Men skolen vil fortsat uddanne søofficerer, der er klar til at sikre Danmarks interesser fra havet – med magt om nødvendigt.

SØVÆRNETS OFFICERSSKOLE GENNEM 325 ÅR

Udgiver: Danmarks Marineforening via Marineforeningen Tidsskriftet "Under Dannebrog".

Redaktion ansvarshavende: Leif Mortensen.

Indledning: Leif Mortensen

Fagtekst: Søren Nørby, lektor, Ph.d., Søværnets Historiske Konsulent.

Layout og produktion: Daniel Tarnow, Sats & Tegn.

Tryk: Stibo Complete. Projektkoordinator Jane Skovby Nielsen

Foto: Ingegerd Bjørke Betz, Søren Nørby, Søren Konradsen og Anki Hansen.

Udgivet med støtte fra Søværnets Officersskole.

Marineforeningen Tidsskriftet "Under Dannebrog" ISSN: 0902-8307